

30.9.2022

Sosiaali- ja terveysministeriöKirjaamo
Liisa Siika-aho
Eva Ojala**Viite: Lausuntopyyntö Sairausvakuutuslain covid-19 -epidemiasta johtuvien määräaikaisten säädösten jatkamisesta**

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto sairausvakuutuslain (SVL; 1224/2004) covid-19 –epidemian aikana tehtyihin seuraaviin määräaikaisiin säännöksiin, joiden voimassaolo on päättyvässä 31.12.2022.

1. SVL 3 luvun 7 §: Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksa

Säännös mahdollistaa valtioneuvoston asetuksella säätää korkeammasta korvaustaksasta, kuin mitä normaali Kelan vahvistama taksa on. Säännöksen nojalla on annettu määräaikainen, 31.12.2022 saakka voimassa oleva valtioneuvoston asetus, jonka mukaan pcr-testin korvaustaksa on 100 euroa.

Säännöksen tavoite on ollut turvata vakuutettujen taloudellista mahdollisuutta mennä covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävään tutkimukseen julkisen terveydenhuollon sijasta yksityiselle palveluntuottajalle sekä helpottaa työnantajien mahdollisuuksia tarjota näitä tutkimuksia työntekijöilleen.

Kansallinen testaus- ja jäljitysstrategia päivitettiin 22.6.2022. Laajamittaiseen koko väestöön kohdistuvaan testaus- ja jäljitystoiminnan ei katsottu enää olevan epidemian hallinnan ja hengen ja terveyden suojelemisen, sekä tartuntatautiin liittyvien haittojen ehkäisemisen kannalta välttämätöntä tai perusteltua huomioiden myös laajan testaus- ja jäljitystoiminnan vaatimat terveydenhuollon resurssit. Tähän arvioon vaikuttivat mm. omikron-varianttien myötä muuttuneet viruksen ominaisuudet (lieventynyt taudinkuva, lyhyempi itämisaika, suurempi tartuttavuus, rokotteen alentunut teho tartuntoja vastaan) sekä väestön rokotusten myötä saama laaja suoja vakavimpia tautimuotoja vastaan. Nykyisen strategian mukaan tärkeimpinä näytteenoton kriteereinä ovat henkilön oireisuus ja hoidon tarve, vakavalle taudille alttiiden riskiryhmien suojeleminen sekä terveydenhuollon kantokyvyn turvaaminen. Testausta on kohdennettu oireiseen covid-tautiin liittyvään diagnostiikkaan ja hoidolliseen tarpeeseen.

Nykyisen strategian mukaan näyte tulisi ottaa:

- aina vaikeaoireisilta potilaita tavanomaisin lääketieteellisin perustein
- korkean riskin ryhmiin kuuluvilta vähäoireisiltakin henkilöiltä
- raskaana olevilta
- sote-alan työntekijöiltä.

Suomessa testauksen kokonaiskapasiteettia nostettiin epidemian edetessä vaiheittain lopulta yli 30 000 testiin päivässä. Tämän saavuttamiseksi kunnat ja sairaanhoitopiirit joutuivat ostamaan testauskapasiteettia myös yksityiseltä sektorilta. Covid-19-tartunnan diagnostiikassa PCR-testin rinnalle hyväksyttiin myös Covid-19-antigeenin osoitustesti. Omikron-aallon myötä pandemian luonteen muuttuessa ja myös päivitetyn testausstrategian ohjeistuksen seurauksena testaustarve on huomattavasti vähentynyt, ja testimäärät ovat olleet laskussa oltuaan koko pandemian aikana korkeimmillaan lähes 200 000 testiä viikossa ja nyttemmin keskimäärin noin 30 000 testin viikkotasolla. 93 % tehdyistä testeistä on ollut PCR-testejä. Antigeenitestit eivät ole kuuluneet säännöksen mukaisen korvaustaksan piiriin.

Lääketeieteellisesti ja epidemiologisen seurannan kannalta ei ole enää perustetta käsitellä Covid-19-tautia olennaisesti eri tavalla kuin muita infektioitauteja. Laajamittaista, muista infektioitaudeista poikkeavaa testaamista ei myöskään ole enää tarpeen edellyttää. On muistettava, ettei muiden hengitystieinfektiota aiheuttavien viruksien diagnostisia testejä erityiskorvata - esimerkkinä influenssatestaus.

THL esittää, että PCR-testin erityiskorvauksesta luovutaan.

2. SVL 3 luvun 8 §: Covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvaustaksa

Säännöksen nojalla yksityisessä terveydenhuollossa (työterveyshuollon palveluntuottajalla) saatu rokote on ollut sairaanhoidon korvausten piirissä - pysyvän lainsäädännön mukaan rokotukset eivät ole sairausvakuutuksesta korvattavia. Välillisesti rokotustoimenpiteen korvattavuus on tarkoittanut myös sitä, että rokotuksen takia tehdyt matkat ovat olleet sairaanhoitokorvauksen piirissä (ilman säännöstä eivät olisi).

Säännöksen tavoite on ollut turvata jokaiselle sairausvakuutuslain mukaisesti vakuutetulle pääsy covid-19-taudilta suojaamiseksi annettavaan rokotukseen korvaamalla rokotukseen tehdyn matkan matkakustannuksia sairaanhoitovakuutuksen matkakustannusten korvauksista. Lisäksi tavoitteena on ollut helpottaa työnantajan mahdollisuutta tarjota covid-19-rokotteita järjestämässään työterveyshuollossa.

Suomessa koronarokotukset aloitettiin vuoden 2020 lopussa. Elokuuhun 2022 mennessä väestöä on rokotettu hyvin kattavasti.

Tartuntatautilain (TTL) mukaan kansallisen rokotusohjelman rokotusten (TTL 44 §), muiden vapaaehtoisten rokotusten (TTL 45 §) ja pakollisten rokotusten (TTL 47 §) järjestämisvastuu on kunnilla ja jo lähitulevaisuudessa hyvinvointialueilla. Rokotukset – muutkin kuin koronarokotukset – voidaan nykyisen säätelyn puitteissa käytännössä järjestää useissa paikoissa, perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollon toimintayksiköissä sekä työterveyshuollossa siten, että myös yksityiset palveluntarjoajat ovat näiden toteuttamisessa mukana.

Koronarokotusten toteuttamisessa on syksyn 2022 aikana pyritty siihen, että koronarokotukset vertautuisivat kunnissa toteutettavuudeltaan entistä paremmin muihin rokotuksiin, erityisesti kausittain riskiryhmille annettaviin influenssarokotuksiin. Tämänhetkinen arvio on, että lisärokottaminen koronaviruksen osalta keskittyisi jatkossa etenkin vakavan koronavirustaudin riskiryhmiin ja toistuisi suunnitelmallisesti tietyin aikaväleihin, esimerkiksi vuosittain. Koska pysyvän lainsäädännön mukaan muutkaan rokotukset, kuten influenssarokotukset, eivät kuitenkaan ole sairausvakuutuksesta korvattavia, ei ole syytä säätää koronarokottamisen osalta eri tavalla.

THL esittää, että koronarokotus ja rokotuksien takia tehdyt matkat eivät kuulu sairaanhoidon korvauksen piiriin.

3. SVL 8 luvun 1 a §: Tartuntatautipäiväraha.

Väliaikaisen säännöksen nojalla tartuntatautipäivärahaa on voinut saada väljemmin kriteerein kuin ”normaalia” tartuntatautipäivärahaa, jonka edellytyksenä on virallinen karanteeni- tai erityismääräys.

Säännöksen tavoitteena on ollut turvata etenkin niiden henkilöiden toimeentuloa, joita ei ole määrätty tartuntatautilain mukaiseen eristykseen, mutta jotka jäävät tartuttamisriskin takia palkatta pois ansiotyöstään covid-19-tartunnan vuoksi. Lisäksi säännöksellä on korvattu työnantajalle työntekijän työstä poissaolosta aiheutuvia kustannuksia niissä tilanteissa, kun työnantaja maksaa palkkaa poissaolon ajalta.

Covid-19 -infektion taudinkuva on muuttunut lievemmäksi tarkasteltaessa esimerkiksi Covid-19-taudin aiheuttamaa tautitaakkaa, todennäköisesti kiertävien virusmuunnosten sekä rokottamisella ja sairastetulla taudilla hankitun immuniteetin myötä. Covid-19-tauti vertautuu siten tällä hetkellä vaarallisuudeltaan aiempaa paremmin muihin yleisesti kiertäviin virusinfektioitauteihin. Covid-19-taudin osalta suositukset sairastuneen tai altistuneen työstä poissaololle vastaavat tästä syystä tällä hetkellä pitkälti sitä, miten ohjeistetaan toimimaan myös muiden hengitystieinfektioiden kohdalla.

Kansallinen testausstrategia on päivitetty 22.6.2022. Sen mukaan testausta on priorisoitu oireiseen Covid-tautiin liittyvään diagnostiikkaan ja hoidolliseen tarpeeseen (ks. kohta 1.). Nykyisen tartuntatautipäivärahaa koskevan säännöksen takia koronatestejä ohjeistetaan kuitenkin käytännössä laajasti tekemään ja niihin halutaan hakeutua tämän etuisuuden saavuttamiseksi – ilman varsinaista potilaan hoitoon tai epidemian torjuntaan liittyvää syytä. Kaikki diagnostiset testit, kuten infektiodiagnostiikassa yleensä, olisi kuitenkin syytä kohdentaa siten, että ne perustuvat lääketieteelliseen harkintaan. Näiden lääketieteellisesti turhien testien tekeminen vie tällä hetkellä perusteettomasti terveydenhuollon resursseja.

THL esittää, että tartuntatautipäivärahasta luovutaan tässä tarkoituksessa.

Allekirjoitukset

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Osastonjohtaja

Anne Hyvärinen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende